

جمهورية د خلقو ضرورت دے

رحمت شاه سائل

اوس ئي په خپله هم نه پېژني. نن صورت حال دا دے چې کۀ يو ډکټېټر هره ناروا کوي، په کلونو کلونو ئي نه غېر جمهوري سسټم ته خطر وې او نه غېر جمهوري حرکتونو ته. هغه چې کومه د اوږو پيشو جوړه کړې وي، په هغې هر هغه عمل کوي چې د ملک د ائين سره هم زياتر کوي او د ملک د عوامو سره هم خو په هيڅ حالاتو کېنې ورته هيڅ قسم خطر نه وي او لکه د غرپه خپل مقام ولاړ وي او چې کله جمهوري دور راشي په يو کال نيم کېنې داسې زلزلو ته مخامخ شي لکه چې نه دلته خلق شته او نه ئي رايې!

ډېره لرې خبره نه ده هم په دې مياشت کېنې د اېم کېو اېم مشر الطاف حسېن يو بيان ورکړ او داسې ئي هر څه وجرقول لکه ناخاپه چې کومه قدرتي حادثه وشي، يا زلزله راشي او هر څه په حرکت مجبور کړي. پښتنو د ازادۍ د جدوجهد نه واخله ترننه چې کوم جمهوري جدوجهد کړے دے، د هغې په حقله حبيب جالب وئيلي وو چې:

ميرے کاروان مين شامل کوئی کم نظر نهين هے جو نه مت سکرے وطن په میرا همسفر نهين هے خو نن خو صورت حال دا دے چې يو طرفته پښتانه د موجوده جمهوري قوتونو نه کۀ يو طرف

دا خبره د دې ملک اوولس کروړه خلقو منلې ده چې د دې ملک مستقبل د جمهوريت سره تړلے دے خو دا خبره هم د هر چا په علم کېنې ده چې د اولې ورځې نه د جمهوريت خلاف په لويه پېمانه سازشونه هم شوي دي. دا د فکر خبره ده چې د مارشل لاگانو په نتيجه کېنې راغلو ډکټېټرانو، د سياسي خلقو نه ډېر حکومتونه کړي دي او په سياست کېنې د يو جمهوري کلچر پيدا کېدو په ځائے ئي د خوشامدگرۍ او مفادپرستۍ کلچر ته وده ورکړې ده. د خلقو په نفسياتو کېنې ئي د يقين تر حده داسې ناروا رويې لويې کړې دي چې نه يواځې د خلقو د جمهوريت د کاميابۍ نه يقين پاڅېدلے دے، بلکه هغه پټې او ښکاره خبرې د خلقو د يقين وړ گرځېدلې دي چې څوک د خفيه اېجنسو نه علاوه د امريکې منظور نظر دے؟ دې رويو د عملي جدوجهد په ځائے په خلقو کېنې د اسانې او ارزانې لارې خپلولو او د يو بل نه د مخکېنې کېدو د منډې دپاره داسې هوس پيدا کړے دے چې دغه هوس اوس د هونسيارتيا او سياست د ټولو نه لوتے معيار گرځېدلے دے. دغې غېرمعياره معيار د خلقو د جمهوري جدوجهد په تصور او تصوير داسې گردونه باد کړي دي چې

ته کپري نو دا ممکنه نه ده ځکه چې هغوي په دغه اتحادونو کېنې هم د مستحکم جمهوریت د پاره په خلقو کېنې جمهوري رویې پیدا کړي او د نورو نه د حقونو ترورولو د روایت په ځای پکېنې د حقونو ورکولو صلاحیتونه پیدا کړي.

ځنې پارټۍ چې طمع توقع ترې کپري، هغوي

له پکار دي چې د دي موجوده سسټم د بچ کولو سره سره د جمهوریت په هغو ټولو معنو غوراو فکر وکړي. د کومو تعلق چې د عامو خلقو د مفاداتو سره وي، په عمل کېنې داسې قدمونه اخستل پکار دي چې د خلقو او سیاست یا سیاست دانانو ترمنځه پیدا شوي فاصلې راکمې کړي، ګني که د خلقو رایې هم دغسې په مسلسل

ډول د څه بدلون دپاره هیڅ معنی ونه لري نو ظاهره ده چې سازشونو او غېر جمهوري عمل ته به واپس لاره هوارېږي.

دا خبره د منلو ده چې په موجوده وخت کېنې چې د شدت پسندی، چپو خلق په سر اخستې د، بې روزګاري، ګراني، د خوراک او ژوند ژواک د نورو څیزونو بحرانونو، کرپشونو او بد عنوانو عام خلق د ځان او جهان په ګانه کړي دي او د هر چا نه ئې د خپل اجتماعیت سوچ او فکر ترورلي دي خو د دي ټولو مشکلاتو باوجود دا خبره د یاد

ساتلو ده چې په موجوده وخت کېنې چې د کوم مضبوط جمهوري نظام ضرورت د، دومره په خوا کله هم نه وو. د دغې ضرورت په جولی کېنې خلقو خپله برخه اچولې ده. سیاسي مشران دغه جولی ته د خپله طرفه څه وراچولې شي کنه. هم دا د هغوي د ازمنښت وخت د، نن د ملک ذمه

دار قیادت له نه یواځې موجوده نظام بچ کول پکار دي بلکې د دغې نظام چې کومې سرچینې دي هغه د ژوند په هر اړخ کېنې روانې تاندې ساتل هم دي چې عام خلق ترې استفادې وکړي شي که نه وي او دا ځل دغه جمهوري نظام ناکام شونو سببې انتشار به کېدې شي ډېر بې قابو وي.

باید چې نننۍ قیادت په

دي هم فکر وکړي چې نننۍ سیاست ولې د عامو خلقو د شرکت او مفاداتو نه دومره ډېر لور شوې د، او ولې د خلقو او سیاستونو او سیاست دانانو ترمنځه فاصلې د خطرناک حده پورې زیاتې شوې دي. دا هر څه به نور د ځلې په خبرو او ماهرانه تبصرو ونه شي. د ژوند هره څانګه کېنې به د جمهوریت ټولې معنې عملي کول ضروري وي ځکه چې دلته که جمهوریت ته چا وینې ورکړي، هغه هم د دي خاورې رښتوني بچي دي او د خپلو ټولو بنیادي حقونو حقداران دي.

